

Asia: Asia VN/30930/2022

Luonnos hallituksen esityksestä: kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) voimaansaattaminen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleistä

Lausunnolla olevassa hallituksen esityksen luonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi kirjanpitolakia ja tilintarkastuslakia. Lisäksi ehdotetaan muutettaviksi muun muassa osakeyhtiölakia ja osuuskuntalakia sekä rikoslakia. Ehdotetuilla laeilla pantaisiin täytäntöön Euroopan unionin direktiivi (EU) 2022/2464 asetuksen (EU) N:o 537/2014, direktiivin 2004/109/EY, direktiivin 2006/43/EY ja direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta yritysten kestävyysraportoinnin osalta.

Työllisyysrahasto esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa:

Työllisyysrahastoa koskevasta sääntelystä

Työllisyysrahasto on Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetulla lailla (555/1998) perustettu laitos ja siitä ja sen tehtävistä säädetään kyseisen lain 9-10 §:ssä sekä valtioneuvoston asetuksella Työllisyysrahaston ohjesäännöstä (862/1998). Asetuksen 1§:n mukaan Työllisyysrahasto on työnantajien ja palkansaajien rahoittama Finanssivalvonnan valvonnassa oleva itsenäinen laitos, jonka tarkoituksena on työnantajien ja palkansaajien rahoitusosuuksien järjestäminen, työttömyyskassojen tukeminen, aikuiskoulutusetuuksien toimeenpano sekä muut työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain mukaiset tehtävät. Asetuksen 11 §:n 2 momentin mukaan Työllisyysrahaston kirjanpidossa on noudatettava soveltuvin osin kirjanpitolakia.

Työllisyysrahasto on laskenut liikkeeseen joukkovelkakirjoja. Kirjanpitolain 1 luvun 9 §:n mukaan yleisen edun kannalta merkittävänä yhteisönä pidetään muun muassa suomalaista yhteisöä, jonka liikkeeseen laskema osake, velkakirja tai muu arvopaperi on kaupankäynnin kohteena arvopaperimarkkinalain (746/2012) 2 luvun 5 §:ssä tarkoitetulla säännellyllä markkinalla. Työllisyysrahastoa pidetään joukkovelkakirjojen liikkeeseen laskijastatuksensa ja kokonsa vuoksi ns. PIE-yhteisönä.

Kestävyysraportointia koskeva soveltamisala

Lausunnolla olevassa kirjanpitolain muuttamista koskevassa luonnoksessa kestävyysraporttia koskeva soveltamisala on määriteltävä 7 luvun 1 §:ssä siten, että luvun säännöksiä sovelletaan "suuryritykseen sekä sellaiseen pienyritykseen ja keskikokoiseen yritykseen, jonka liikkeeseen laskema arvopaperi on kaupankäynnin kohteena arvopaperimarkkinalain 2 luvun 5 §:ssä tarkoitetulla säännellyllä markkinalla. Yrityksellä tarkoitetaan tässä luvussa osakeyhtiötä ja osuuskuntia sekä muita tilinpäätösdirektiivin soveltamisalaan kuuluvia oikeushenkilöitä."

Pykälän perustelutekstin mukaan "velvollisuus kestävyysraportointiin koskee suuryritystä sekä sellaista pientä tai keskisuurta yritystä, jonka osakkeella tai muulla arvopaperilla käydään kauppaa säännellyllä markkinalla. Yrityksenä pidetään tässä luvussa osakeyhtiön ja muun tilinpäätösdirektiivin tarkoittaman oikeushenkilön ohella osuuskuntaa. Sääntelyn ulottaminen osuuskuntaan on Suomen kansallinen laajennus, jotta voidaan varmistaa informaatiovelvoitteiden yhdenmukaisuus neutraliteettiperiaatteen mukaisesti. Muu tilinpäätösdirektiivin tarkoittama oikeushenkilö on direktiivin II liitteessä ilmenevällä tavalla henkilöyhtiö (so. avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö), jossa kaikki vastuunalaiset yhtiömiehet ovat osakeyhtiöitä. Tätä koskevan direktiivisäännöksen (1.1 art. b-kohta) tarkoituksena on estää osayhtiövelvoitteiden kiertäminen henkilöyhtiömuotoon perustuvalla "kuorirakenteella". Selvyyden vuoksi säädetään 2 momentissa erikseen, että raportointivelvollisiin kuuluu myös sellainen luottolaitos ja vakuutusyhtiö, joka on suuryritys tai kooltaan pienyritys tai sitä suurempi ja sen oman tai vieraan pääoman ehtoinen arvopaperi on kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla. Pykälän 3 momentti rajaa luvun soveltamisalan ulkopuolelle säätiöt ja voittoa tavoittelemattomat yhdistykset. Direktiivi ei koske tällaisia oikeushenkilöitä."

Kuten edellä on selostettu Työllisyysrahasto ei ole yritys (eikä luottolaitos tai vakuutusyhtiö), vaan lailla perustettu laitos. Työllisyysrahaston liikkeeseen laskemilla joukkovelkakirjalainoilla käydään kauppaa säännellyllä markkinalla. Lainsäädäntöluonnoksessa tai sen perusteluissa ei erikseen oteta kantaa Työllisyysrahaston kaltaisiin laitoksiin, joita pidetään suurina yhteisöinä tai PIE-yhteisöinä.

Työllisyysrahasto pitää vastuullisuusasioita tärkeinä. Mikäli rahastolla olisi velvollisuus kestävyysraportointiin laissa säädettävällä tavalla, tarkoittaisi tämä käytännössä merkittävää lisätyötä ja kustannuksia, jotka jouduttaisiin rahoittamaan työnantajilta ja työntekijöiltä ja kerättävillä veronluonteisilla maksuilla.

Työllisyysrahaston näkemyksen mukaan raportointivelvoitteiden soveltuvuus (kirjanpitolain 7 luvun 1 §:n soveltamisala) ei voi jäädä Työllisyysrahaston osalta epäselväksi, vaan asian tulisi ilmetä yksiselitteisesti lakitekstistä samalla tavoin kuin asia on ilmaistu muidenkin toimijoiden osalta. Soveltamisalaa on kirjanpitolain 7 luvun 1 §:ssä esimerkiksi laajennettu nimenomaisesti osuuskuntiin ja nimenomaisesti rajattu soveltamisalan ulkopuolelle esimerkiksi säätiöt. Vähintäänkin asia tulisi ilmetä lakiluonnoksen perustelutekstistä. Tämä on tärkeää toimijan oikeusturvan näkökulmasta muun muassa siksi, että raportointivaatimukset edellyttävät merkittävää työpanosta raportoiljalta ja myös sen vuoksi, että sääntelyn noudattamatta jättäminen on säädetty rangaistavaksi.

Metsämäki Janne
Työllisyysrahasto

Mustakoski Mari
Työllisyysrahasto